

EKSTRA KRYDS + FØLG MED I SØNDAGS SOMMERFØLJETON

SØNDAG

NR. 28 6.7.2026 - KR. 42,95

VI ♥ NOSTALGI

Derfor er vi vilde
med at dyrke
fortiden

EN VEJRVÆRTS
BEKENDELSE

Louise Gade Sig

"Jeg er efterår – lidt
eftertænksom og
melankolsk"

NORDENGLANDS
OVERSETE PERLE
Forlænget weekend
i Newcastle

UNDER ÅBEN HIMMEL

MODE

Pasteller til
årets dejligste
stunder

FRISK FISK

+ fire sommer-
cocktails med og
uden alkohol

BALLADEN OM TINGBJERG

Mød instruktøren
bag ny dokumentar

BREVKASSEN

Mine børn har
ikke brug for
mig længere

KR. 42,95 06.07.2026-12.07.2026

UBD

5170183710000521 28

SYGDOMMEN, DER STADIG ER EN HEMMELIGHED

8 ting, jeg gerne ville have vidst om endometriose

Louise Dreisig, 48, vidste ikke, hvorfor hendes menstruationer gjorde så vanvittig ondt, og hvorfor hun havde svært ved at blive gravid. Hun var flov. Den skam er blevet til en stærk stemme for de mange kvinder, der som hun har endometriose – en fuldtidsbeskæftigelse, som også koster mange penge.

AF CHRISTINA BØLLING ILLUSTRATION UNSPLASH FOTO CLAUS PEUCKERT

1 Jeg ville godt have vidst ... at endometriose ikke er isoleret til underlivet. Det kan infiltrere kroppens andre organer, så du får problemer med dine tarme, din blære og alt mulig andet. Jeg har fået fjernet stort set alt, hvad der kunne fjernes – min livmoder, mine æggestokke, et stykke af min urinleder og et stykke tarm. Det er en heftig sygdom, hvis man ikke har den nogenlunde under kontrol. Den opfører sig ligesom kræft – cellerne flytter sig og sætter sig alle mulige steder, hvor de ikke skal være.

”

Det er ligesom kræft, vævet vokser vildt og sætter sig alle mulige steder, hvor det ikke skal være.

3 Jeg ville godt have vidst ... at der er tale om en kronisk sygdom, som aldrig går væk, heller ikke altid når du er i overgangsalderen. Lige nu be-

handler man med hormoner. De stopper ikke sygdommen, men de dæmper symptomerne, og sygdommen udvikler sig lidt langsommere. Hormonbehandling er desværre en rigtig dårlig løsning for mange – en del kvinder kan ikke tåle det. Man har ikke en bedre løsning, og det, tror jeg, er fordi, det er en kvindesygdom. Man har ikke forsket nok i det, fordi det udelukkende rammer det ene køn. Og fordi autoindstillingen har været, at menstruationssmerter er et vilkår.

2

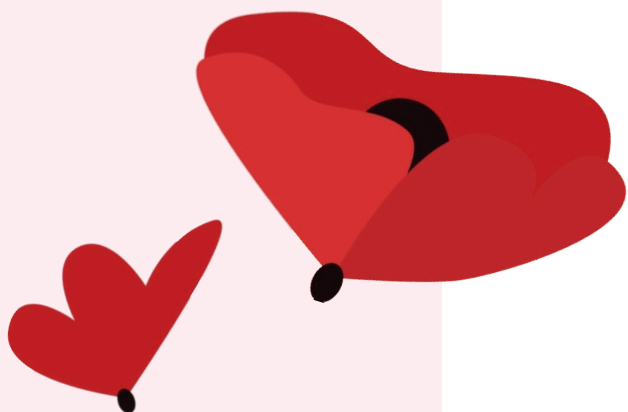
Jeg ville godt have vidst ... at jeg ikke skulle skamme mig. Vi taler ikke om menstruation og underliv, når det er noget, der er voldsomt og besværligt, og når det oven i købet er noget, lægerne ikke ved, hvad de skal stille op med. Da jeg skrev min bog, væltede det ind med beskeder, fordi jeg havde givet en masse kvinder mulighed for at spejle sig.

4

Jeg ville godt have vidst ... at begrebet "stærke menstruationssmerter" er med til at forvirre begreberne totalt. Det gør, at sygdommen ikke bliver taget alvorligt. Der er kæmpestor forskel på noget, du kan lindre med panodiler, og så det, som jeg og andre oplever, hvor du har en sygdom, hvor du ligger og vrider dig af smerte, kaster op og besvimer hver måned, når du er dér i din cyklus. Jeg tænker især på de generationer, der kommer efter mig – min egen datter, der måske kan være arveligt belastet. Hun skal i hvert fald ikke høre på sådan noget med, at hun "bare skal tage en pille".

”

Der er en diagnoseforsinkelse på fem-syv år blandt kvinder, der lider af endometriose.

SIG DOG UNDSKYLD

Louise Dreisig ser det som et politisk og feministisk skridt at få endometriose frem i lyset:

- Man skylder kvinder med sygdommen opmærksomhed på og anerkendelse af, at det er en sindssyg sygdom. Den griber ind i dit arbejdsliv, familieliv, seksualliv – jeg har personligt ikke haft gener med det. Men en del kvinder med endometriose har smerter i forbindelse med samleje. Det griber også ind i dit sociale liv. Jeg har måttet reducere min vennekreds, hvis jeg f.eks. skal til en stor fødselsdag, betaler jeg med en uges træthed, smerter og energiforladthed. Jeg har skåret ind til benet, jeg kan ikke passe så stor en vennekreds.

FAKTA OM ENDOMETRIOSE

Op imod 10 procent af kvinder i den fødedygtige alder lever med endometriose, men mørketallet kan være højere. Sygdommen opdages ofte sent, det tager i gennemsnit 7-10 år at få stillet diagnosen, og mange når at gå længe med smerter, der bliver afskrevet som "normale menstruationsgener". Sygdommen kan også føre til fertilitetsproblemer og påvirker både arbejdsliv, parforhold og livskvalitet. Behandlingen foregår primært i det offentlige sundhedsvæsen via gynækologer og specialafdelinger. Danmark har specialiserede centre.

FERTILITETSBEHANDLING

Louise Dreisig har to børn, begge er resultat af dybt specialiseret IVF-behandling, men ikke alle er så heldige som hun, understreger hun: –Jeg blev gravid med første ægoplægning, og selve graviditeten gik fint. Lægerne anbefalede mig ikke at få flere børn, men jeg valgte alligevel at prøve. Vi fik en søn 2 ½ år efter vores datter. Det var godt for mig at være gravid og amme, så det var nogle gode år. Det var efter det, jeg fik fjernet underlivet og fik de andre operationer.

”

**I Australien gik
sundhedsministeren
ud og sagde undskyld
til kvinder, der led af
endometriose.**

5

Jeg ville godt have vidst ... at systemet ikke var gearret til at håndtere og diagnosticere det, jeg fejlede. Et af problemerne med endometriose er, at man først rigtigt kan se sygdommen, hvis man åbner. Nogle ganske få

af de dygtigste specialister kan i dag se det på ultralydsskanninger, men det hører til sjældenhederne. Men det er en lumsk sygdom, som systemet herhjemme ikke har taget alvorlig nok. Australien er et af de lande, der er længst fremme politisk, når det gælder endometriose. Der har man en national handlingsplan, som har til formål at øge viden og undervisning – og allerede for nogle år siden gik sundhedsministeren ud og sagde undskyld til kvinder, der led af endometriose, og som ikke var blevet taget alvorligt. Det drømmer jeg om sker herhjemme.

6 **Jeg ville godt have vidst...** at tid er en faktor. På en negativ måde. Jo længere tid, der går, før du får kontrol over din endometriose, jo sygere risikerer du at blive. Hvis jeg havde vidst, at det ville infiltrere mine organer, havde jeg reageret. Jeg fik diagnosen sidst i 20'erne, det blev rigtig slemt midt i 30'erne – jeg havde fået at vide, at det formentlig ville blive svært for mig at blive gravid, men jeg vidste ikke, at sygdommen også har en masse andre konsekvenser. Der er en diagnoseforsinkelse på fem-syv år blandt kvinder, der lider af endometriose.. En undersøgelse lavet af danske Ph.D.-studerende viser, at kvinder med endometriose opsøger sundhedsvæsenet mere og intensiverer deres kontakt til læger og andre behandlere i 10 år op til, at diagnosen bliver stillet. Det er længe.

”
**Jeg har nedsat
arbejdsevne efter
paragraf 56. Jeg
får første sygedag
betalt, fordi det
er en kronisk
sygdom.**

8 **Jeg ville gerne have vidst ...** at det var op til mig selv at få det bedre, og at det koster penge at have en kronisk sygdom. Der er som sagt ingen behandling, men der bestemte ting, der virker, har jeg fundet ud af. Jeg har f.eks. spist antiinflammatorisk siden 2016. Fysioterapi hjælper med at opløse nogle af spændingerne, psykologsamtaler hjælper også, fordi du får rod i hovedet af at være presset fysisk og mentalt, og så har jeg glæde af yoga til min ødelagte krop. ●

7 **Jeg ville godt have vidst ...** at at det ikke er meningen, at man skal være syg af sin menstruation. Hvis dine smerter er invaliderende, så skal du reagere på det. Og så ville jeg godt have vidst, hvorfor det er sværere at få børn: Alt indeni mig var af dårlig kvalitet, da vi gik i gang med at prøve at få børn – det klistrede sammen. Hverken æg eller sædceller kunne komme nogen vegne, der var ikke passage i mit system overhovedet.

